

do své poradní síně a po opětné poradě svůj výrok opravili. Zavedení tohoto zákonem výslovně předepsaného řízení porotním soudem nemohl předseda porotního soudu nahraditi o své újmě postupem, k němuž došlo v projednávaném případě. Stalo-li se tak, byl tím založen důvod zmatku čís. 9 §u 344 tr. ř. a to i tehdy, projeví-li s tím souhlas všichni účastníci činitelé. Jeť výrok porotců nejhlavnější součástí celého řízení porotního tak, že uchýliti se od dotyčných zákonných předpisů, jichž porušení (zanedbání) je dle zákona stíženo zmatečností, jest bezvýhradně zakázáno.

Čís. 1750.

Nález vydaný v objektivním řízení, není na závadu, by v subjektivním řízení proti zodpovědnému redaktorovi pro přestupek čl. III. zák. z 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. (§ 42 zák. na ochr. republiky) nebyla znovu rozebírána otázka, zakládá-li obsah tiskopisu objektivní skutkovou podstatu trestného činu, pro který bylo objektivní řízení zavedeno.

Dle čís. 4 čl. III. tisk. nov. nastává zodpovědnost redaktorova za opomenutí povinné péče teprve okamžikem, kdy s rozšiřováním tiskopisu bylo započato. Rozšiřováním po rozumu §u 6 tisk. zák. není ještě předložení povinných výtisků k cenzuře.

Zodpovědný redaktor má povinnost bdíti nad nezávadností obsahu jím redigovaného tiskopisu a učiniti vhodná opatření, jaká dle zvláštních poměrů mezi redakcí a tiskárnou brání tomu, by do tiskopisu nebyl pojat článek, jehož obsahu nezná a neschvální. Zodpovídá i za nedbalost nevědomou. Povinné péče neopomenul jen tehdy, selhala-li jeho opatření, jinak vhodná, v daném případě pro zvláštní okolnosti, jichž nepředvídal a při řádné pozornosti předvídati nemohl.

Označení Československé republiky jako vasala Francie jest hanobením dle §u 14 čís. 5 zák. na ochr. rep.

(Rozh. ze dne 11. října 1924, Zm I 315/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. ledna 1924, jímž byl Jan E. dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek čl. III. zákona z 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. (§ 42 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.) a rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího v Českých Budějovicích ze dne 13. února 1924, jímž bylo odvolání veřejného obžalobce z onoho rozsudku zamítnuto, porušen byl zákon v ustanovení čl. III. zákona z 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. (§ 42 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.) a v ustanovení §u 14 čís. 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

Důvody:

K návrhu státního zastupitelství v Českých Budějovicích bylo nálezem krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 12. října 1923

uznáno právem, že obsah čísla 79 periodického tiskopisu »Budweiser Zeitung« ze dne 10. října 1923 zakládá v místech, v nálezu označených, skutkovou podstatu přečinu podle §u 14 čís. 5 — v jednom místě i (přestupku) podle §u 18 čís. 1 zákona z 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. V subjektivním směru navrhlo státní zastupitelství potrestání Jana E-a, zodpovědného redaktora onoho časopisu, pro přestupek čl. III. zákona z 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. (§ 42 zákona z 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.), spáchaný tím, že k obrázku, znázorňujícímu vojenskou sílu států, s Francií spolčených, připojena slova (Die Heeresmacht) »Frankreichs und seiner Vasallen«. Rozsudkem okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 25. ledna 1924 byl Jan E. z obžaloby sprostěn. Odvolání veřejného obžalobce bylo rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího v Českých Budějovicích ze dne 13. února 1924 zamítnuto s poukazem ke správným prý a stavu věci odpovídajícím a nevyvráceným rozhodovacím důvodům prvního soudce. Těmito rozsudky byl porušen zákon v ustanovení §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky a v ustanovení čl. III. zákona čís. 142/68.

I. Nález, vydaný v objektivním řízení, nebyl na závadu, by soud v subjektivním řízení proti zodpovědnému redaktoru pro přestupek čl. III. nerozebíral znova otázku, zakládá-li obsah tiskopisu objektivně skutkovou podstatu přečinu §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Rozhodovací důvody rozsudku prvního soudu správně vyslovují, že přátelský poměr Československé republiky ku Francii naprosto neodpovídá pojmu vasalství, naznačujícího takový poměr, dle něhož byl vasal jiné osobě (lénnímu pánovi) zavázán k určitým, pravidelně vojenským úkonům. Pojmenování vasalem přikazuje však samostatnému, suverennímu státu, jenž ujednáním přátelské smlouvy sledoval a zajistil i zájmy své, a jemuž smlouva zjednala postavení rovnoprávného spojence, roli pouhého poddance, který vzdal se samostatného rozhodování a závázal se bez ohledu na vlastní zájmy k vojenským úkonům jinému státu, po případě i takovým úkonům, které slouží pouze zájmům tohoto státu. Takové zkrucování podstaty skutečného poměru poukazuje patrně ke snaze, zlehčovati vážnost republiky, jež dle úvodu ústavní listiny utvořila se i za tím účelem, aby příštím pokolením bylo zabezpečeno požehnání svobody. Sluší proto v dotyčném místě tiskopisu shledávati hanobení republiky způsobem štvavým, třebas ne surovým. Hanobení bylo způsobitelným, snížení alespoň v očích čtenářstva listu, o nějž jde, vážnost republiky, když v připojeném vyobrazení různá velikost představitelů jednak Francie a spojenců jejích, jednak Německa a číselné uvádění, kolik vojáků ten který stát má, znázorňují nápadným způsobem malomocnost Německa, zbytečnost smluv s Francií ujednaných a tím i zbytečnost vojenských břemen, jakými v důsledku smlouvy vydržování tak početného vojska zatěžuje obyvatelstvo Československé republiky. Zákon nerozeznává, může-li snížení vážnosti nastati ve větším či menším kruhu osob. Proto nezáleží na tom, že list, o který jde, jest jen místním časopisem podřadného významu. Vyslovují-li přes to vše rozsudky, že skutková podstata přečinu §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, spáchaného obsahem tiskopisu, naplněna není, jest tím porušen zákon v tomto ustanovení.

II. a) V rozhodovacích důvodech prvního soudce je dále vysloveno, že obžalovaný obdržel výtisk tiskopisu teprve po tom, když byl zaslán časopis k cenzuře, kdy vytištění nemohl již zabrániti, neboť jeho zodpovídání se, že byl obrázek zaslán přímo do tiskárny bez jeho vědomí a tam bez jeho vědomí vytištěn, není prý ničím vyvráceno, a jedná se prý tedy v tomto případě o mimořádný případ, za který nemůže obžalovaný redaktor býti činěn zodpovědným. Dle čís. 4 čl. III. novely k tiskovému zákonu nastává redaktorova zodpovědnost za opomenutí povinné péče teprve okamžikem, kdy s rozšiřováním tiskopisu bylo započato. Rozšiřováním po rozumu §u 6 tisk. zák., k němuž se tam poukazuje, není ještě předkládání povinných výtisků k cenzuře. Zdali jinak již byl předsevzat čin, naplňující pojem rozšiřování, není rozsudky zjištěno, ač k tomu poukazoval projev státního zastupitelství, že zachyceno bylo 225 exemplářů, ostatní že z části unikly, z části nebyly ještě natisknuty, kterémuž projevu přičítá se ovšem tvrzení obžalovaného, že jinak — to jest zřejmě mimo povinné výtisky a výtisk obžalovanému dodaný — číslo ještě nevyšlo. Nebylo-li s rozšiřováním započato, byl by obžalovaný prost zodpovědnosti, i kdyby byl opomenul péči, při jejímž řádném užití trestný článek do tiskopisu nebyl by býval pojat. Vždyť jde o delikt kulposní, u něhož pokus není možným. Za opačného předpokladu, že totiž již bylo s rozšiřováním započato, byl by obžalovaný zodpovědným, neosvědčil-li ani před vytištěním, ani po něm oné péče a zavinil-li takto z nedbalosti, že došlo k rozšiřování tiskopisu s obsahem trestným, nezařídil ani po době, kdy tiskopis četl anebo čísti mohl, ničeho, čím by se bránilo jeho rozšiřování. Stanovit' předpis, o který jde, zodpovědnost za nedbalé nezamezení protiprávního účinku a sluší proto požadovati, by pachatel, ne-li dříve — před vytištěním — tož alespoň dodatečně — před rozšiřováním — zařídil, čeho třeba, by nedošlo k protiprávnímu účinku rozšiřování tiskopisu s obsahem zakládajícím skutkovou podstatu zločinu (přečinu). Úvahám, zda opomenul obžalovaný povinnou péči, dlužno tedy podrobiti celou dobu až do okamžiku, kdy se po případě započalo s rozšiřováním. Omezily-li rozsudky tyto úvahy na dobu až do předložení povinných výtisků, posuzovaly skutek obžalovaného neúplně a použily zákona mylně, i kdyby správným bylo jejich stanovisko, že obžalovaný není zodpovědným za to, že závadné místo bylo vyčištěno, pokud se týče do tiskopisu pojato.

b) Než i k tomuto stanovisku dospěly rozsudky z úvah pro svou neúplnost právně pochybených. Odpovědným redaktorem jest osoba, která, jsouc na listu takto pojmenována, projevuje vůči veřejnosti a úřadům, že rozhoduje platně o obsahu periodického tiskopisu. Tímto pojmenováním, jakož i nařízením oznámením svého redaktorství tiskovým úřadům bere dotčená osoba na sebe zodpovědnost za obsah tiskopisu. Z toho plyne její povinnost, bdíti nad tím, aby obsah tiskopisu, jí redigovaného, byl s hlediska trestního práva nezávadným, tudíž, aby nebyl do tiskopisu pojat článek s obsahem trestným. Této své povinnosti může odpovědný redaktor dostáti jen, učinil-li vhodná opatření, bránící dle zvláštních poměrů mezi redakcí a tiskárnou tomu, by do tiskopisu nebyl pojat článek, jehož obsahu nezná a jehož neschválil. Povinné péče o bezzávadný obsah tiskopisu neopomenul redaktor jen

tehdy, selhala-li opatření jeho, jinak vhodná, v daném případě pro zvláštní okolnosti, kterých nepředvídal, aniž při řádné pozornosti předvídati mohl. Opatření onoho rázu a okolností rázu tohoto rozsudky nezjišťují. Omezují se na poukaz, že vyobrazení, o které jde, bylo vyjimečně zasláno nikoliv — jako obyčejně — redakci, nýbrž tiskárně, a vylučují tím jen vědomí obžalovaného, že zásilky, pro tiskopis určené, nedocházejí bezvýjimečně přímo do redakce a mohou býti do tiskopisu pojaty bez jeho schválení, vylučují tedy toliko nedbalost vědomou. Nezabývají se však otázkou nedbalosti nevědomé, nezkoumajíce, zda mohl, či nemohl obžalovaný při náležité pozornosti — přihlížeje obzvláště k tomu, že matrice zasílají se z ciziny, kde platí jiné zákony a chrání se jiné zájmy — předvídati, že zásilky pro redakci určené mohou býti doručeny mylně tiskárně, zda učinil dále obžalovaný pro případ takových výjimek vhodná opatření, bránící tomu, aby nebyl do tiskopisu pojat článek, který jím schválen nebyl, a co bylo příčinou, že případná opatření taková v daném případě selhala. Podrobuji právnímu rozboru toliko část doby, po kterou jest redaktorovi osvědčiti péči o obsah listu, a posuzují chování se obžalovaného v této době jen s hlediska nedbalosti vědomé, neuvažují rozsudky o skutku obžalobou stíhaném v plném rozsahu čl. III. čl. 1 zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák., takže byl jimi zákon porušen i v tomto ustanovení.

Čís. 1751.

Zpronevěry v úřadě (§ 181 tr. zák.) může se dopustiti i úředník konsulátu cizího státu v tuzemsku.

Týž požívá ochrany §u 68 tr. zák., nevybočuje-li z mezí úřadování, jemu na základě státních úmluv na území republiky povoleného.

Subjektem zločinu §u 181 tr. zák. jest nejen úředník ve smyslu §u 101 tr. zák., nýbrž každý, komu z příčiny zvláštního příkazu vrchnostenského neb obecního nějaká věc byla svěřena.

Odvolání z výroku o vypovězení z území republiky jest přípustno jen v tom případě, kde jest dle prvního odstavce §u 283 tr. ř. přípustno též odvolání z výroku o trestu.

(Rozh. ze dne 11. října 1924, Zm I 380/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 10. dubna 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry v úřadě podle §§u 181, 182 tr. zák., a odmítl odvolání státního zastupitelství co do nevypovězení obžalovaného z území Československé republiky.

Důvody:

Podle zjištění rozsudkových byl stěžovatel zaměstnán v době spáchání činu jako diurnista se stálým měsíčním platem u generálního konsulátu království Srbů, Chorvatů a Slovinců v Praze, kde vedl jmenovitě